

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ ΣΧΟΛΗ

ΤΜΗΜΑ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ
ΤΟΜΕΑΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΗΣ

ΔΙΔΑΣΚΩΝ: Γ. Κ. Ζαρίφης (2080, ΠκΦ, τηλ: 2310997893, e-mail: gzarifis@edlit.auth.gr)

Π 1808

Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση: Ζητήματα οργάνωσης και σχεδιασμού εκπαιδευτικών προγραμμάτων με στόχο την ανάπτυξη και βελτίωση των δεξιοτήτων του ανθρώπινου δυναμικού

Ο στόχος του συγκεκριμένου μαθήματος είναι διπλός. Από τη μία στοχεύει στην κατανόηση της σημασίας της επαγγελματικής κατάρτισης ως μέρος της τυπικής εκπαίδευσης που αποσκοπεί στην προετοιμασία των καταρτιζομένων για την είσοδο τους στο επάγγελμα. Από την άλλη στοχεύει και στον προσδιορισμό των συνθηκών εκείνων (μη τυπικών ή άτυπων) οι οποίες θα βοηθήσουν τον καταρτιζόμενο να αναπτύξει εκείνες τις δεξιότητες που θα τον βοηθήσουν να προσαρμοστεί ευκολότερα στο εργασιακό του περιβάλλον και να αναπτύξει την επαγγελματική του ταυτότητα. Το μάθημα πέρα από τα θεωρητικά ζητήματα στα οποία αναφέρεται και τα οποία αφορούν στις διάφορες μορφές κατάρτισης, στη σημασία της επαγγελματικής κατάρτισης στις σύγχρονες οικονομίες της γνώσης και στον τρόπο με τον οποίο η εξέλιξη στην εργασία επηρεάζει και την εξέλιξη στον τρόπο ανάπτυξης των επαγγελματικών δεξιοτήτων, εστιάζει κυρίως στο σχεδιασμό και στην οργάνωση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης και στις συνθήκες που την επηρεάζουν (όπως εργασιακό περιβάλλον, συνθήκες μάθησης, ομάδες αναφοράς, τύπος εργασίας και σχεσιακό κλίμα). Πιο συγκεκριμένα παρουσιάζονται και αναλύονται όλα τα δομικά στοιχεία ενός τυπικού προγράμματος επαγγελματικής κατάρτισης (τρόπος χρηματοδότησης, υλικοτεχνικές υποδομές, ομάδα στόχος, διάγνωση και καταγραφή μαθησιακών αναγκών, μαθησιακοί και διδακτικοί στόχοι, περιεχόμενα μάθησης, διδακτική μεθοδολογία, τρόποι αποτίμησης της μάθησης και μέσα συνολικής αξιολόγησης των προγραμμάτων, πιστοποίηση και συνεχής παρακολούθηση-follow up), από τη σκοπιά του εκπαιδευτή. Πέρα από την ανάλυση των παραπάνω στοιχείων, γίνεται εκτενής αναφορά σε συγκεκριμένα παραδείγματα σχεδιασμού και οργάνωσης προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης τα

οποία στοχεύουν στην ανάπτυξη και διαχείριση του ανθρώπινου δυναμικού – κυρίως στο πλαίσιο του σύγχρονου οργανισμού μάθησης (όπως τρόποι διάγνωσης και καταγραφής των μαθησιακών αναγκών των καταρτιζομένων, προσδιορισμός και τρόποι ανοίγματος των στόχων μάθησης, συνθήκες επιλογής των περιεχομένων μάθησης και διδασκαλίας, εφαρμογή συγκεκριμένων διδακτικών μεθόδων για μεγαλύτερη αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας π.χ. δομημένες εμπειρίες-structured experiences, υποθέσεις εργασίας, παίξιμο ρόλων, παιχνίδια προσομοίωσης, κυκλική εργασία-job rotation). Τέλος γίνεται ιδιαίτερος λόγος και για τα μέσα εκείνα τα οποία διευκολύνουν τόσο τη μαθησιακή διαδικασία όσο και τη διασφάλιση της ποιότητας των προγραμμάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (όπως επαγγελματική καθοδήγηση-guidance και συμβουλευτική-counselling, αποτίμηση της μάθησης με τη χρήση χαρτοφυλακίων-portfolios, τρόποι συνεχούς παρακολούθησης της απόδοσης των καταρτιζομένων στο εργασιακό περιβάλλον).

ΔΟΜΗ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

ΕΝΟΤΗΤΑ Α'	Ο ΣΚΟΠΟΣ ΚΑΙ Ο ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ: Ιστορική εξέλιξη, ανθρώπινο κεφάλαιο και ο ρόλος της αγοράς εργασίας.
ΜΑΘΗΜΑ 1^ο	<u>ΕΝΝΟΙΟΛΟΓΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΚΑΙ ΣΥΝΔΕΣΗ ΜΕ ΤΙΣ ΕΝΝΟΙΕΣ ΤΗΣ ΣΥΝΕΧΙΖΟΜΕΝΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗΣ</u> Δομικές αλλαγές στο χώρο εργασίας και η επίδραση τους στον τρόπο οργάνωσης της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στις σύγχρονες οικονομίες της γνώσης.
ΜΑΘΗΜΑ 2^ο	<u>Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΙΝΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ ΣΤΟΝ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟ ΤΟΥ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ</u> Η θεωρία του ανθρώπινου κεφαλαίου, ο ρόλος των κοινωνικών δικτύων και ο επαναπροσδιορισμός της έννοιας της μάθησης και της ανάπτυξης στο χώρο εργασίας.
ΜΑΘΗΜΑ 3^ο	<u>ΣΥΝΔΕΣΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΜΕ ΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ ΟΡΓΑΝΙΣΜΩΝ ΜΑΘΗΣΗΣ</u> Ανάπτυξη ανθρώπινου δυναμικού και ο ρόλος του οργανισμού μάθησης, ανάλυση των χαρακτηριστικών του οργανισμού μάθησης, η σημασία της επαγγελματικής κατάρτισης στην οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της Ε.Ε. και βασικές παράμετροι οργάνωσης μιας κοινής πολιτικής.
ΜΑΘΗΜΑ 4^ο	<u>ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΧΩΡΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ</u> Προσδιορισμός των χαρακτηριστικών που καθιστούν το εργασιακό περιβάλλον χώρο μάθησης και ανάπτυξης δεξιοτήτων, αποτίμηση της μάθησης στον οργανισμό και ο ρόλος του εκπαιδευτή στην ενδυνάμωση των μελών του.
ΜΑΘΗΜΑ 5^ο	<u>Η ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ</u> Ιστορική εξέλιξη και σύγχρονες τάσεις στη διαδικασία διαμόρφωσης πολιτικών και πρακτικών που αφορούν στην εκπαίδευση και κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού στη χώρα μας.

ΕΝΟΤΗΤΑ Β'	ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ- ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ: Τύποι και δομή, γενικά ζητήματα οργάνωσης, απαιτούμενες υποδομές και ομάδες αναφοράς
ΜΑΘΗΜΑ 6^ο	<u>ΤΥΠΟΙ ΚΑΙ ΔΟΜΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ</u> Βασικά δομικά στοιχεία και τρόπος διάρθρωσης τους.
ΜΑΘΗΜΑ 7^ο	<u>ΠΡΟΫΠΟΘΕΣΕΙΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ</u> Ζητήματα υποδομής και χρηματοδότησης και ο ρόλος του εκπαιδευτή στη διαδικασία οργάνωσης.
ΜΑΘΗΜΑ 8^ο	<u>ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΚΑΙ ΠΑΡΑΓΟΝΤΕΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ</u> Σύγχρονες προσεγγίσεις κινήτρων μάθησης και συμμετοχής, συμμετοχή και μη-συμμετοχή, παράγοντες που επιδρούν στην επιλογή των καταρτιζομένων να συμμετέχουν σε οργανωμένες εκπαιδευτικές δραστηριότητες.
ΜΑΘΗΜΑ 9^ο	<u>ΟΜΑΔΕΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΚΑΙ ΔΙΑΓΝΩΣΗ-ΚΑΤΑΓΡΑΦΗ ΑΝΑΓΚΩΝ</u> Ο ρόλος των καταρτιζομένων στο σχεδιασμό των προγραμμάτων και η δυναμική της ομάδας.
ΕΝΟΤΗΤΑ Γ'	ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ ΚΑΙ Ο ΡΟΛΟΣ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ: Στοχοθεσία και μεθόδευση της εκπαιδευτικής διαδικασίας, αξιολόγηση, πιστοποίηση και ζητήματα διασφάλισης ποιότητας
ΜΑΘΗΜΑ 10^ο	<u>ΣΚΟΠΟΙ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ</u> Είδη στόχων και η χρησιμότητά τους στην οργάνωση προγραμμάτων επαγγελματικής κατάρτισης.
ΜΑΘΗΜΑ 11^ο	<u>ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΜΕΘΟΔΕΥΣΗ ΤΗΣ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ</u> Τρόποι επιλογής των περιεχομένων μάθησης και διδασκαλίας, διδακτικές μέθοδοι, μέσα και τεχνικές διευκόλυνσης της εκπαιδευτικής διαδικασίας.
ΜΑΘΗΜΑ 12^ο	<u>ΑΠΟΤΙΜΗΣΗ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΜΕΤΡΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑΣ ΣΕ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΡΤΙΣΗΣ</u> Αυτο-αξιολόγηση των εκπαιδευόμενων σε προγράμματα επαγγελματικής κατάρτισης, η χρήση των φακέλων των εκπαιδευόμενων (portfolios) στη διαδικασία αξιολόγησης, συνολική αξιολόγηση προγραμμάτων, αναγνώριση και πιστοποίηση της άτυπης μάθησης, αποτίμηση της μαθησιακής εμπειρίας στο χώρο εργασίας.
ΜΑΘΗΜΑ 13^ο	<u>Ο ΡΟΛΟΣ ΚΑΙ ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗ</u> Ο εκπαιδευτής και ο διευκολυντικός του ρόλος, σχέση εκπαιδευτή-εκπαιδευόμενου, η σημασία του στοχασμού και της έρευνας για τον εκπαιδευτή, συστηματοποίηση του ρόλου του εκπαιδευτή, ο εκπαιδευτής ως επαγγελματίας.

Για το συγκεκριμένο μάθημα ΔΕΝ ΘΑ ΣΑΣ ΔΙΑΝΕΜΗΘΕΙ σχετικό σύγγραμμα.

Οι **Διδακτικές Σημειώσεις** για το μάθημα έχουν αναρτηθεί και είναι διαθέσιμες στον ιστοχώρο <http://www.gkzarifis.com>¹. Αντιστοιχούν στο περιεχόμενο 13

¹ Πρέπει να κάνετε εγγραφή και να πάρετε κωδικό.

τρίωρων εβδομαδιαίων μαθημάτων –όπως παρουσιάζονται στο πρόγραμμα διδασκαλίας– και δεν ξεπερνούν σε έκταση τις 400 σελίδες. Η **αξιολόγηση** των συμμετεχόντων φοιτητών και φοιτητριών θα γίνει με **«αντικειμενικό» τεστ 50 ερωτήσεων** (πολλαπλής επιλογής και σωστού-λάθους). Οι ερωτήσεις θα είναι κατά κύριο λόγο γνωστικές και οι απαντήσεις τους θα εμπεριέχονται στις διδακτικές σημειώσεις.

ΓΡΑΠΤΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

Τα θέματα τα οποία θα επιλέξετε για την γραπτή σας εργασία **θα πρέπει να εντάσσονται σε μία από τις 13 θεματικές κατηγορίες που θα εξετασθούν στη διάρκεια του μαθήματος**. Η επιλογή του θέματος της γραπτής εργασίας είναι αποκλειστικά δική σας. Υλικό για τις εργασίες που θα επιλέξετε μπορεί να σας δοθεί από τον διδάσκοντα εφόσον ζητηθεί. Ωστόσο το μεγαλύτερο μέρος του υλικού είναι στην Αγγλική γλώσσα. Επομένως όσοι και όσες επιθυμούν να εργαστούν με αυτό του υλικό θα πρέπει να είναι εξοικειωμένοι/ες με τη συγκεκριμένη γλώσσα. Η γραπτή εργασία αντιστοιχεί στο **50% της τελικής βαθμολογίας**.

Οι γραπτές εργασίες αξιολογούνται με βάση τα παρακάτω **τέσσερα (4) κριτήρια**:

1. **Γλωσσική επάρκεια & Αισθητική παρουσία = 1 βαθμός** (σαφήνεια και γλωσσική απλότητα, κατανοητός λόγος, αισθητική και καθαριότητα, ορθογραφία, στίξη, τυπογραφικά λάθη, ορθά τυπωμένο κείμενο, απαιτούμενο διάστιχο και περιθώρια σελίδας, τήρηση του ορίου στον αριθμό λέξεων ή σελίδων).
2. **Δομή & Συνοχή του τελικού κειμένου = 2 βαθμοί** (παράγραφοι, τίτλοι και υπότιτλοι, συνέχεια με τα προηγούμενα, σύνδεση με τα επόμενα).
3. **Περιεχόμενο & Επιχειρηματολογία = 4 βαθμοί** (ανάπτυξη λογικών επιχειρημάτων, ορθότητα των στοιχείων που αναφέρονται στην εργασία, μεθόδευση έρευνας -εφόσον η εργασία έχει ερευνητικό μέρος- εργαλεία, τρόποι συλλογής και ανάλυσης δεδομένων ή συνολική μεθόδευση χρήσης του βιβλιογραφικού υλικού που χρησιμοποιήθηκε για την εργασία).
4. **Παραπομπές & Βιβλιογραφία = 3 βαθμοί** (πλήρεις παραπομπές μέσα στο κείμενο και ακριβείς βιβλιογραφικές αναφορές στο τέλος της εργασίας. Για σχετικά παραδείγματα ανατρέξτε σε οποιοδήποτε βιβλίο ή δημοσιευμένο σε επιστημονικό περιοδικό άρθρο).

Η τελική μορφή της εργασίας θα πρέπει να είναι ένα **δακτυλογραφημένο και εκτυπωμένο ή σε ψηφιακή μορφή (σε δισκέτα ή CD) κείμενο το οποίο δεν θα ξεπερνά τις 30 σελίδες** (ήτοι 8.000 λέξεις μαζί με τη βιβλιογραφία και χωρίς παραρτήματα ή πηγές τα οποία θα πρέπει να κατατεθούν χωριστά ή να επισυναφθούν στην εργασία), με 1½ διάστημα μεταξύ των γραμμών, 2,5 εκατοστά περιθώρια σελίδας και μέγεθος γραμματοσειράς 12. Χειρόγραφες εργασίες δεν θα γίνονται δεκτές. **Καταληκτική ημερομηνία υποβολής των εργασιών ορίζεται η ημερομηνία γραπτής εξέτασης του μαθήματος βάσει του προγράμματος εξετάσεων που θα καταρτισθεί** (αυστηρά και χωρίς παρατάσεις). Οι εργασίες να παραδοθούν προσωπικά στο διδάσκοντα (στις ώρες

συνεργασίας στο **γραφείο** του [208^θ] στο Παλαιό Κτίριο της Φιλοσοφικής Σχολής)
ή στη **θυρίδα** του, δίπλα στη Γραμματεία του Τομέα Παιδαγωγικής στο Παλαιό
Κτίριο της Φιλοσοφικής Σχολής (αίθ. 216).

